100

ÚSTAVNÍ ZÁKON ZE DNE 11. ČERVENCE 1960

ÚSTAVA ČESKOSLOVENSKÉ SOCIALISTICKÉ REPUBLIKY

Národní shromáždění Republiky československé usneslo se na tomto ústavním zákoně:

HLAVA PRVNÍ
SPOLEČENSKÉ ZŘÍZENÍ

Čl. 1

Česká a Slovenská Federativní Republika je demokratický právní stát složený z České republiky a Slovenské republiky.

Čl. 2

(1) Veškerá moc v Československé socialistické republice patří pracujícímu lidu.

(2) Státní moc vykonává lid zákonodárnými sbory, které jsou jím voleny, a lidovým hlasováním (referendem).

(3) Zákonodárné sbory v České a Slovenské Federativní Republice jsou: Federální shromáždění, Česká národní rada a Slovenská národní rada.

Čl. 3

(1) Volební právo do všech zákonodárných sborů je obecné, rovné a přímé s tajným hlasováním. Volit může každý občan, který dosáhl věku 18 let. Zvolen může být každý občan, který dosáhl věku 21 let.

(2) Členové zákonodárných sborů - poslanci - jsou povinni vykonávat svůj mandát osobně, podle svého svědomí a nejlepšího přesvědčení; nejsou vázáni příkazy, které se týkají výkonu mandátu.

Čl. 10

Nerostné bohatství, základní zdroje energie, základní lesní půdní fond, přírodní zásoby podzemních vod, vodní toky a přírodní léčivé zdroje jsou ve státním vlastnictví. Podrobnosti stanoví zákon Federálního shromáždění.

Čl. 11

Vlastnické právo k půdě a dědické právo k ní zůstávají nedotčena.

Čl. 12

Výkon vlastnického nebo užívacího práva nesmí poškozovat lidské zdraví, životní a přírodní prostředí nad míru nezbytně nutnou.

Čl. 13

Stát vytváří podmínky a stanoví pravidla pro rozvoj a ochranu podnikání a hospodářské soutěže.

Čl. 14

Cizí právnické osoby a cizinci mohou nabývat vlastnictví a jiná majetková práva a podnikat na území Československé federativní republiky za podmínek stanovených zákonem. Stát jim zaručuje rovnocennou ochranu jejich vlastnických a jiných majetkových práv jako československým občanům a československým právnickým osobám.

Čl. 15

(1) Československá federativní republika svou hospodářskou politikou usiluje o rozmnožování národního bohatství, o sociálně spravedlivou společnost a o vytvoření nezbytných podmínek pro svobodný rozvoj osobnosti, rozvoj národů a národností.

(2) Stát dbá o vytváření ekologické rovnováhy ochranou přírody a péčí o tvorbu a ochranu zdravého životního prostředí i o šetrné využívání přírodních zdrojů.

Čl. 16

(1) Veškerá kulturní politika v Československu, rozvoj vzdělání, výchova a vyučování jsou vedeny v duchu vědeckého poznání a v souladu se zásadami vlastenectví, humanity a demokracie.

(2) Stát spolu se společenskými organizacemi všemožně podporuje tvůrčí činnost ve vědě a umění, usiluje o stále širší a hlubší vzdělanost pracujících a o jejich aktivní účast na vědecké a umělecké tvorbě a dbá o to, aby výsledky této činnosti sloužily všemu lidu.

Čl. 17

(1) Všichni občané a všechny organizace státní a společenské se ve všem svém počínání řídí právním řádem státu a dbají o plné uplatnění socialistické zákonnosti v životě společnosti.

(2) Společenské organizace, plníce své poslání, vedou občany k zachovávání zákonů, k dodržování pracovní kázně i pravidel socialistického soužití a usilují o to, aby předcházely a zamezovaly jejich porušování.

HLAVA SEDMÁ
MÍSTNÍ SAMOSPRÁVA

Čl. 86

(1) Základem místní samosprávy je obec.

(2) Obec je samosprávným společenstvím občanů. Je právnickou osobou; má vlastní majetek, s nímž samostatně hospodaří. Zákon stanoví, které daně a poplatky jsou příjmem obce.

(3) O věcech místní samosprávy rozhodují občané na obecních shromážděních nebo referendem anebo prostřednictvím zastupitelstva obce.

(4) Právo volit členy zastupitelstva obce je obecné, rovné a přímé; uskutečňuje se tajným hlasováním.

(5) Obec vydává ve věcech místní samosprávy obecně závazné vyhlášky. Vyhlášky může též vydávat ve věcech státní správy, byla-li k tomu zmocněna zákonem.

Čl. 87

(1) Obce se mohou sdružovat k zabezpečování věcí společného zájmu.

(2) Hranice obce lze měnit jen s jejím souhlasem. Podmínky a způsob vzniku, zániku, rozdělení nebo sloučení obcí stanoví zákony národních rad.

(3) Zákony národních rad dále stanoví zejména

a) postavení, organizaci a působnost obcí,
b) podmínky výkonu volebního práva a způsob provádění voleb do zastupitelstev obcí a jejich volební období,
c) prostředky ochrany práva obcí na místní samosprávu,
d) které věci se považují za věci místní samosprávy,
e) ve kterých věcech se obce pověřují výkonem státní správy.

HLAVA OSMÁ
SOUDY A PROKURATURA

Čl. 97

Soudy a prokuratura chrání stát, jeho ústavní zřízení i práva a oprávněné zájmy fyzických a právnických osob.

Soudy

Čl. 98

(1) Soudnictví vykonávají nezávislé soudy České a Slovenské Federativní Republiky, České republiky a Slovenské republiky.

(2) Soudy České a Slovenské Federativní Republiky jsou: Nejvyšší soud České a Slovenské Federativní Republiky, vyšší vojenské soudy a vojenské obvodové soudy; v době branné pohotovosti státu též vyšší polní soudy a nižší polní soudy.

(3) Sídlo Nejvyššího soudu České a Slovenské Federativní Republiky stanoví zákon Federálního shromáždění.

(4) Soudy České republiky a Slovenské republiky jsou: Nejvyšší soud České republiky, Nejvyšší soud Slovenské republiky, krajské soudy a okresní soudy (dále jen „soudy republik“).

(5) Ustanovení týkající se krajských a okresních soudů se vztahují též na soudy se stejnou působností, avšak jinak označené.

Čl. 99

(1) Nejvyšším soudním orgánem v České a Slovenské Federativní Republice je Nejvyšší soud České a Slovenské Federativní Republiky, který sleduje pravomocná rozhodnutí nejvyšších soudů republik a vojenských soudů a zajišťuje zákonnost a jednotnost rozhodování mezi republikami a vojenskými soudy tím, že

a) rozhoduje o řádných opravných prostředcích proti rozhodnutím vojenských soudů v případech stanovených zákonem,

b) rozhoduje o mimořádných opravných prostředcích proti rozhodnutím nejvyšších soudů republik a všech vojenských soudů, proti rozhodnutím senátů vojenského kolegia Nejvyššího soudu České a Slovenské Federativní Republiky, pokud tento soud rozhodoval o řádném opravném prostředku, a dále proti rozhodnutím jiných orgánů činných v trestním řízení ve vojenských věcech v případech stanovených zákonem,

c) zaujímá stanoviska ke sjednocování výkladu zákonů a jiných obecně závazných právních předpisů s federální působností,

d) rozhoduje v jiných zákonem stanovených případech.

(2) Nejvyšší soud České a Slovenské Federativní Republiky dále

a) přezkoumává zákonnost rozhodnutí ústředních orgánů státní správy České a Slovenské Federativní Republiky, nestanoví-li zákon jinak,

b) rozhoduje spory o pravomoc mezi soudy jedné republiky a státními notářstvími nebo orgány státní správy druhé republiky a spory o pravomoc mezi soudy a federálními orgány státní správy; rozhoduje spory o příslušnost mezi soudy a mezi soudy a státními notářstvími a určuje jejich příslušnost v případech stanovených zákony o řízení před soudy a státními notářstvími,

c) rozhoduje o uznání a vykonatelnosti rozhodnutí cizozemských soudů na území České a Slovenské Federativní Republiky, vyžaduje-li to zákon nebo mezinárodní smlouva.

(3) V České republice je nejvyšším soudním orgánem Nejvyšší soud České republiky, ve Slovenské republice je nejvyšším soudním orgánem Nejvyšší soud Slovenské republiky. Nejvyšší soud republiky dbá o sjednocující výklad a sjednocující používání zákonů a jiných obecně závazných právních předpisů ostatními soudy republiky.

Čl. 100

(1) V řízení před soudem rozhoduje senát nebo jediný soudce. Zákony upravující řízení před soudy stanoví, u kterých senátů a v kterých věcech se účastní rozhodování přísedící a v kterých věcech rozhoduje jediný soudce; jako jediný soudce může rozhodovat toliko soudce.

(2) Soudci a přísedící jsou si při rozhodování rovni.

(3) Soudem prvního stupně je zpravidla okresní soud.

Čl. 101

(1) Soudce Nejvyššího soudu České a Slovenské Federativní Republiky jmenuje prezident České a Slovenské Federativní Republiky na návrh předsedy Nejvyššího soudu České a Slovenské Federativní Republiky po dohodě s vládou České republiky a s vládou Slovenské republiky zpravidla ve stejném počtu z občanů České republiky a z občanů Slovenské republiky. Jmenování soudcem Nejvyššího soudu České a Slovenské Federativní Republiky nabývá účinnosti schválením oběma sněmovnami Federálního shromáždění. Prezident České a Slovenské Federativní Republiky jmenuje na návrh vlády České a Slovenské Federativní Republiky předsedu a místopředsedu Nejvyššího soudu České a Slovenské Federativní Republiky ze soudců tohoto soudu; jestliže předsedou jmenoval občana České republiky, jmenuje místopředsedou občana Slovenské republiky nebo naopak.

(2) Soudce vojenských soudů jmenuje prezident České a Slovenské Federativní Republiky na návrh ministra obrany České a Slovenské Federativní Republiky.

(3) Soudce nejvyššího soudu republiky a ostatních soudů republik jmenuje předsednictvo příslušné národní rady na návrh vlády příslušné republiky.

(4) Soudci a přísedící mohou být odvoláni, popřípadě zproštěni své funkce jen z důvodů a způsobem stanovenými zákonem. Pro porušení svých povinností mohou být soudci odvoláni jen na základě pravomocného rozhodnutí kárného soudu.

(5) Podmínky pro výkon funkce soudce a přísedícího, včetně znění slibu, jehož složení je předpokladem výkonu funkce, stanoví a volbu přísedících vojenských soudů upraví zákon Federálního shromáždění. Zákon Federálního shromáždění upraví také důvody odvolání a podmínky jiného zániku funkce soudce a funkce přísedícího vojenských soudů. Volbu a odvolání a podmínky jiného zániku funkce přísedících okresních a krajských soudů upraví zákony národních rad.

Čl. 102

(1) Soudci a přísedící jsou při výkonu své funkce nezávislí a jsou vázáni jedině zákonem.

(2) Má-li soud za to, že jiný obecně závazný právní předpis odporuje zákonu, řízení přeruší a podá návrh na zahájení řízení před Ústavním soudem. Nález Ústavního soudu je pro něj i pro ostatní obecné soudy závazný.

(3) Soudci a přísedící jsou povinni vykládat právní předpisy podle svého nelepšího vědomí a svědomí, jsou povinni rozhodovat nezávisle, nestranně a spravedlivě.

Prokuratura

Čl. 104

(1) Prokuratura vykonává v rozsahu stanoveném zákonem dozor nad dodržováním zákonů a jiných právních předpisů; při jejich porušení činí opatření stanovená zákonem.

(2) Prokuratura České a Slovenské Federativní Republiky působí ve věcech obrany a v dalších věcech, které patří do působnosti České a Slovenské Federativní Republiky; v ostatních věcech působí Prokuratura České republiky a Prokuratura Slovenské republiky.

(3) Organizaci Prokuratury České a Slovenské Federativní Republiky, její úkoly, pravomoc a právní poměry prokurátorů a vyšetřovatelů a právních čekatelů prokuratury upravuje zákon Federálního shromáždění.

(4) Organizaci Prokuratury České republiky a Prokuratury Slovenské republiky, jejich úkoly, pravomoc a právní poměry prokurátorů a vyšetřovatelů a právních čekatelů prokuratury upravují zákony národních rad.

Čl. 105

Generálního prokurátora České a Slovenské Federativní Republiky jmenuje a odvolává prezident České a Slovenské Federativní Republiky. Generální prokurátor České a Slovenské Federativní Republiky je odpovědný Federálnímu shromáždění, které může prezidentu České a Slovenské Federativní Republiky navrhnout, aby jej z funkce odvolal.

Čl. 106a

Zprávy o stavu socialistické zákonnosti

Federální shromáždění projednává zprávy generálního prokurátora Československé socialistické republiky o stavu socialistické zákonnosti.

HLAVA DEVÁTÁ

Ustanovení obecná a závěrečná

Čl. 112

(1) Ústava nabývá účinnosti dnem, kdy byla schválena Národním shromážděním.

(2) Tímto dnem pozbývá platnosti dosavadní ústava i ostatní ústavní zákony, které ji měnily a doplňovaly.

Fierlinger v. r.

Široký v. r.